

Biologicky rozložitelné odpady a hierarchie nakládání s nimi

Nová legislativa na úseku odpadového hospodářství pracuje s několika pojmy týkajícími se biologicky rozložitelných odpadů. V tomto textu si je vysvětlíme a ukážeme, které povinnosti se jich týkají.

V zákoně o odpadech č. 541/2020 Sb. (dále zákon o odpadech) se hovoří o biologicky rozložitelném odpadu, biologicky rozložitelném komunálním odpadu a o biologickém odpadu. Vyhláška o podrobnostech nakládání s odpady č. 273/2021 Sb. (dále vyhláška) pak vysvětluje, co je biologický odpad rostlinného původu a co biologický odpad živočišného původu.

Biologicky rozložitelný odpad (dále BRO)

Je odpad podléhající aerobnímu nebo anaerobnímu rozkladu. Výčet katalogových čísel spadajících pod tuto definici najdeme v tabulce č. 25.1 přílohy č. 25 vyhlášky. Patří sem např. piliny, kůra, dřevo, suroviny nevhodné ke spotřebě, ale zejména různé druhy kalů. Součástí seznamu jsou i odpady ze skupiny 20, tedy komunální odpady, např. jedlý olej a tuk, odpad z tržišť nebo kal ze septiků a žump. V tomto případě se pak jedná o **biologicky rozložitelné komunální odpady**.

S těmito odpady musí být přednostně nakládáno v zařízeních určených k nakládání s BRO, kterými jsou v současné době kompostárny, vč. vermikompostáren a bioplynové stanice. Jedná se o zařízení, která podléhají povolení krajských úřadů, resp. souhlasu obce s rozšířenou působností v případě kompostování v malém zařízení. Další zařízení, která mohou nakládat s BRO, jsou tzv. zemědělské bioplynové stanice zpracovávající biomasu a vedlejší produkty zemědělské výroby a pak přímo zemědělci, kteří využívají kaly na zemědělské půdě. V tomto případě se jedná o zařízení uvedená v příloze č. 4 zákona o odpadech, která nemají povolení krajských úřadů, nicméně podléhají ohlašovací povinnosti a mají svá IČZ. Všechny typy zařízení jsou uvedeny v Katalogu činností v příloze č. 2 zákona o odpadech, kde najdeme kromě číselného kódu činnosti i povolené způsoby nakládání.

Definice biologického odpadu byla stanovena zejména s ohledem na oddě-

lené soustřeďování odpadů u původců, resp. u obcí. Jedná se o odpad ze zahrad a veřejné zeleně, potravinový a kuchyňský odpad z domácností, kanceláří, restaurací, velkoobchodů, jídelen, stravovacích nebo maloobchodních zařízení a srovnatelný odpad ze zařízení potravinářského průmyslu.

Původci odpadu jsou povinni ve svých provozovnách odděleně soustřeďovat nejenom odpady, které jim vzniknou přímo při předmětu činnosti, ale i komunální odpady, které produkují zaměstnanci při uspokojování svých základních potřeb během pracovní doby, a to mj. i **biologický odpad rostlinného původu**. Předpokládá se, že **biologického odpadu živočišného původu** bude z tohoto zdroje zanedbatelné množství, proto tento odpad není nezbytné soustřeďovat odděleně, popř. společně s biologickým odpadem rostlinného původu, pokud pro takový odpad není vhodné zpracovatelské zařízení.

Různé typy zařízení ke zpracování BRO se liší druhy zpracovávaných odpadů, odpovídající technologií a s tím spojeným technickým vybavením. Z tohoto důvodu bylo nutné nastavit odlišné podmínky pro vstupy, kritéria pro sledování kvality výstupů ze zařízení a u čistírenských kalů rovněž požadavky na ověření účinnosti technologie jejich úpravy.

Jednotlivá katalogová čísla, která je možné zpracovávat v různých typech zařízení, najdeme v tabulkách přílohy č. 25 vyhlášky. Liší se podle nastavené technologie s ohledem na riziko vlivu na životní prostředí. Vyhláška nepožaduje testování BRO při přejímce do zařízení, nicméně kvalita výstupů reflektuje nepochybně kvalitu vstupů a je jen na odpovědnosti provozovatele zařízení, zda zvaží všechna možná rizika přijímaných odpadů.

V případě, že zařízení zpracovává rizikové odpady (tabulka č. 25.5 přílohy č. 25 vyhlášky), jakými jsou kaly z čističnických komunálních odpadních vod, odpady

z lapáků písku, kaly ze septiků a žump a dále pak vedlejší produkty živočišného původu a odpady ze stravovacích zařízení (materiály III. kategorie dle Nařízení ES č. 1069/2009), musí být z hlediska obsahu patogenních organismů provedeno navíc ověření účinnosti hygienizace při zpracování BRO.

Pozor na přechodná období pro zařízení zpracovávající BRO, zejména kaly.

- **TECHNOLOGIE:** Provozovatelé zařízení zpracovávající odpady uvedené v tabulce č. 25.5 přílohy č. 25 vyhlášky, kterým byl provoz povolen před nabytím účinnosti vyhlášky a neměli provedeno ověření účinnosti hygienizace, **musí provést ověření** nejpozději do 1 roku ode dne nabytí účinnosti vyhlášky, **tj. do 7. 8. 2022.**

- **TECHNOLOGIE:** V případě technologie úpravy kalů, u níž bylo přede dnem nabytí účinnosti zákona o odpadech provedeno ověření účinnosti technologie podle § 10, resp. byla považována za ověřenou dle § 11 odst. 2 vyhlášky č. 437/2016 Sb., se **považuje za ověřenou** dle vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady.

- **VÝSTUPY:** V ČOV a v zařízeních na úpravu kalů, které produkují upravené kaly a jejichž výstupy splňují hodnoty indikátorových mikroorganismů uvedených v příloze č. 28 vyhlášky, resp. odpovídají hodnotám tabulky č. 7.1 nebo 7.2 přílohy č. 7 vyhlášky č. 437/2016 Sb., se výstupy považují z hlediska účinnosti technologie **za ověřené pouze do 31. 12. 2022.**

- **VÝSTUPY:** Kaly z ČOV, které vyhovují mikrobiologickým kritériím uvedeným v tabulce č. 7.1 (kaly kategorie I) nebo 7.2 (kaly kategorie II) přílohy č. 7 vyhlášky č. 437/2016 Sb., se považují do 31. 12. 2022 **za upravené.**

- **VÝSTUPY: Při použití kalů z ČOV na zemědělské půdě** je dostačující, pokud splňují požadavky vymezené v § 12 odst. 2, 3 a 4 vyhlášky č. 437/2016 Sb., a to pouze **do 31. 12. 2022.**

Výstupy ze zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelnými odpady tvoří bioplyn, digestát, kompost, vermikompost, popř. to mohou být výstupy v podobě odpadů (biologicky stabilizovaný odpad, biologicky nerozložitelný odpad), které

lze předat pouze do příslušného zařízení pro nakládání s odpady.

Způsob použití výstupů závisí na obsahu rizikových látek a prvků a dalších kvalitativních jakostních znaků kompostu, popř. digestátu. Použití výstupů odpovídá jejich zařazení do skupin, popř. tříd uvedených v příloze č. 29 vyhlášky. Jiné parametry jsou nastaveny pro využití na zemědělské a lesní půdě a jiné pro využití na povrchu terénu užívaného pro zeleň u sportovních a rekreačních zařízení, městskou zeleň nebo při použití při rekultivaci skládek.

Provozovatel zařízení musí výstupy zařazovat vždy podle přílohy č. 29 vyhlášky č. 273/2021 Sb. s četností podle přílohy č. 31, a to i v případě, že výstupem je registrované hnojivo podle zákona o hnojivech č. 156/1998 Sb.

Hierarchie odpadového hospodářství

Spočívá v předcházení vzniku odpadu, v přípravě k opětovnému použití, recyklaci, jinému využití, vč. energetického využití, a není-li možné ani to, pak v odstranění odpadu.

Vzniku BRO lze často relativně snadno předejít, a to zejména při údržbě např. veřejné zeleně. Obecní samosprávy zadávají odborným firmám sekání travních porostů, kde lze určitý počet sečí nahradit mulčováním, a ponechat tak pose-

kanou trávu jako hnojivo pro zkvalitnění trávníků. Stejně tak štěpka z větví z ošetřených dřevin může posloužit jako mulč a postupně jako hnojivo pro keřovou výsadbu, dřevo lze prodat jako palivo, trávu z lučních porostů využít jako krmivo apod. Pokud již vznikne rostlinná hmota, kterou nelze využít např. výše uvedeným způsobem, je možné v rámci předcházení vzniku odpadu takovou hmotu zkompostovat v komunitní kompostárně. Vzniklý kompost může obec využít pro potřeby údržby a obnovy veřejné zeleně na svém území a v případě zaregistrování kompostu podle zákona o hnojivech jej nakonec může prodávat jako hnojivo i svým občanům.

Komunitní kompostárna není zařízením pro nakládání s odpady, její provoz nepodléhá povolení krajského úřadu, avšak technologie zpracování rostlinných zbytků musí odpovídat technologii kompostování v zařízeních pro nakládání s BRO. Počínaje rokem 2025 budou muset provozovatelé komunitních kompostáren mít již nastaven proces kompostování a vybavení komunitní kompostárny stejný, jako je u klasické kompostárny, popř. jako v malém zařízení, a to podle množství zpracovávaných rostlinných zbytků za rok. Od nabytí účinnosti vyhlášky, tedy od srpna r. 2021 již platí evidování přijatého množství rostlinných

zbytků, vedení provozního deníku a podávání hlášení o ročním zpracovávaném množství rostlinné hmoty v komunitní kompostárně. V přechodném období je bezpodmínečně nutné prověřit také soulad se stavebním zákonem a zvážit možnosti jak personální, tak materiální pro nastavení správné technologie, která zaručí, že výstupem bude kvalitní kompost.

Z výše uvedeného vyplývá, že nový zákon klade velký důraz na předcházení vzniku BRO a na jeho maximální vytřídění zejména z komunálních odpadů. Zpracovat BRO lze jen v takových zařízeních, která umožní vrácení biologické složky zpět do půdy v požadované kvalitě, popř. v zařízeních využívajících jejich energetického potenciálu.

Pokud byste s námi rádi konzultovali i jinou problematiku, nejen nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, pak neváhejte a využijte služeb poradenství, které vám společnost INISOFT Consulting s.r.o. nabízí v oblasti všech složek životního prostředí, tedy při nakládání s odpady, obaly, vodami, chemickými látkami a směsmi, i při provozování zdrojů znečišťování ovzduší. Chcete být včas informováni o chystaných změnách v oblasti ochrany životního prostředí? Vzdělávejte se spolu s námi. Přehled námi pořádaných školení najdete na internetové adrese <https://www.inisoft.cz/skoleni>. ◯

software pro evidenci odpadů
nově i pro komunitní kompostárny

+420 485 102 698 • inisoft@inisoft.cz
www.envita.cz

